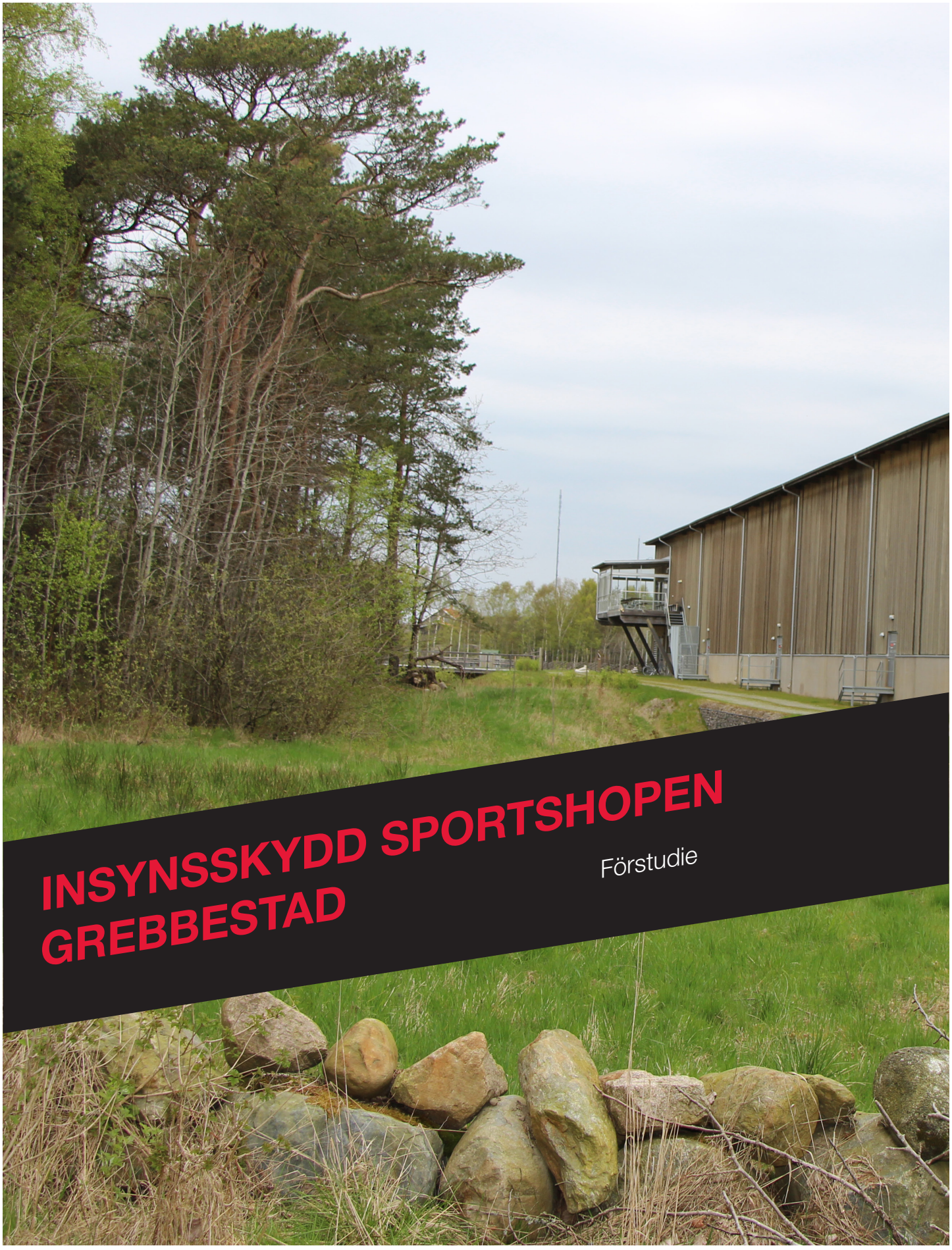

INSYNSSKYDD SPORTSHOPEN GREBBESTAD

Förstudie

Datum: 2015-11-09
Sara Tärk, Elin Larsson

SWECO

Bakgrund

Sportshopen har planer på att bygga ut sitt varuhus i Grebbestad. Vid utbyggnaden planeras även bostäder. Förstudien syftar till att utreda hur det är möjligt att göra ett insynsskydd så att inte varuhusbyggnaden syns från bostäderna. Förstudien har inriktats på att studera ett alternativ av insynsskydd som utförs med hjälp av vegetation.

Innehållsförteckning

Bakgrund **2**
Landskapsbild **4**
Tänkbara åtgärder **6**
Växtförslag 6
Utveckling efter 5 år 6
Utveckling efter 15 år 8
Markåtgärder 9
Skötsel 9
Kostnadsbild växtmaterial 9
Källor **10**

Landskapsbild

Området som ska bebyggas består av betesmark som är delvis är sank. Betesmarken omges av bostadhus/mindre gårdar som ligger utspridda i landskapet. Husen ligger intill eller på någon höjd med goda byggnadsförutsättningar. Söderut finns berg i dagen som omges av vegetation. Österut finns en skogbeklädd höjd. Dungen söder om Sportshopen har varierad växtlighet. I skogsdungen förekommer mestadels tall men även gran, björk, ek, asp. Undervegetationen består av såväl blåbärsris, liljekonvalj, kaprifol, bräken med flera. Vegetationen runt bryn och berg i dagen består av slån. En vegetationsridå skärmar idag av Sportshopen från den småskaliga bebyggelsen.

Karta över området. Röd markering=Sportshopen, Grön markering=vegetationsridå, Blågrå markering=Berg i dagen, Gul pil=siktlinje.

Sportshopen sett från sydöst, bakom befintlig vegetationsridå våren 2015.

Vegetation söder om Sportshopens byggnad.

Tänkbara åtgärder

Sportshopens tillbyggnad föreslås att utföras i samma stil som Sportshopen ser ut idag. Utbredningen av byggnaden föreslås enligt planen på kommande sida.

Växtförslag

Växtförslaget är framtaget med hänsyn taget till att det ska finnas en stomme av ett tätt växtmaterial året om. Som stomme har efterfrågats en häck av gran, Picea abies. I utvecklingssektionerna nedan har det utgått ifrån en plantkvalité med en topphöjd på tre meter med c/c avstånd på 1 meter. Denna kvalité bör bokas upp i god tid innan plantering då det kan vara svårt att få tag på en så stor mängd av beskriven kvalité. Används mindre kvalitéer kan ett tätare avstånd behövas, ända ner mot c/c 0,5 m.

Mellan granhäck och dike föreslås en remsa med gräs eller ett lågt fältskikt, detta för att ge ljus åt häcken nedtill, vilket gör att häcken blir tät ända ner till marken. För att dölja eventuella glesa partier vid häckens bas föreslås bergtall, Pinus mugo ssp. Mughus. Fältskiktet kan bestå av liljekonvalj, ekorrbär, kaprifol, bräken m fl som finns naturligt på platsen.

Som komplement till granhäcken planteras friväxande träd med naturligt utseende och där vissa ger en årstidsvariation, t ex fågelbär, ek, rönn, oxel, lönn och tall. I den mån det är möjligt kan befintlig vegetation behållas. Som buskskikt föreslås slån, skogstry, nyponros och måbär.

Diket och den fuktgradient som bildas utmed det kan utnyttjas vid gestaltningen av miljön framför ridån av gran. Vid och i diket planteras växter som klarar fukt, till exempel fackelblomster, kabbleka, gul svärdslilja. Växterna trivs i denna fuktiga växtmiljö och förstärker områdets karaktär samt ger en intressant och vacker variation.

Ett alternativ till att använda gran är att använda sitkagran. Den växer snabbare än gran och bryter lättare. Sitkagranen har mer silverfärgade barr. Speciella egenskaper för sitkagranen är att den tål väta och vind bra (Plantarum, 2015). Sitkagran kan dessutom bryta vid beskärning och planteras med c/c upp till 1,5 m (Vollbrecht 2015). Däremot är det problem att få tag på denna art i plantskola, den är otrevlig att hantera eftersom den är väldigt stickig (Splendorplant). Detta kan ge en otrevlig situation vid exempelvis skötseln.

Utveckling efter 5 år

Sektionen visar ett scenario där plantor av gran med kvalitet topphöjd 300-350 cm har planterats år 0. Tillväxt på granens skott, topp och sidor, är 40-50 cm per år. Första året räknar vi inte med någon tillväxt utan enbart etablering av plantans rotsystem. Granplantornas totala höjd efter 5 år uppskattas till 5-6 m.

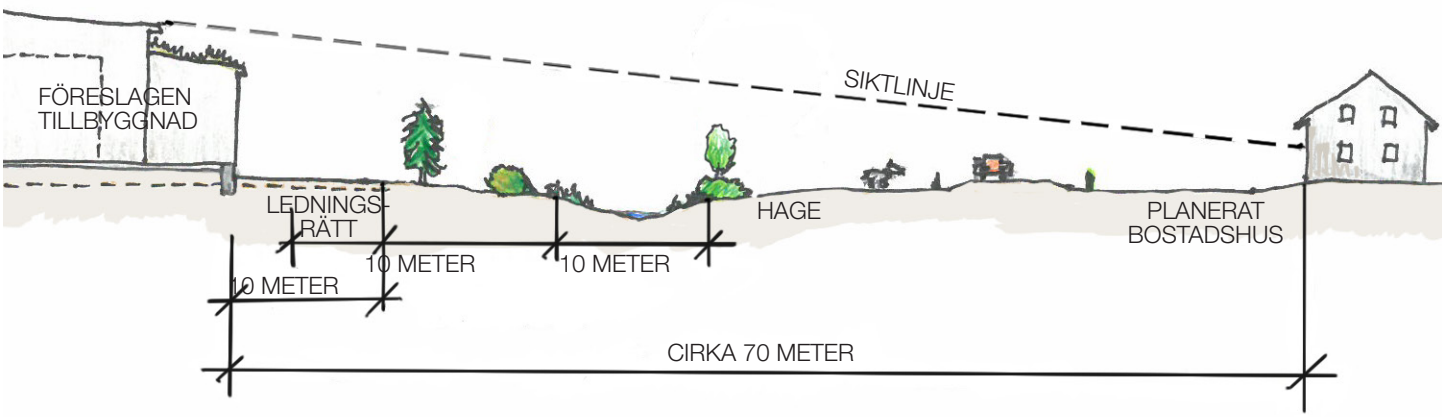

Sektion A-A med siktlinje från de planerade husen, fem år efter plantering.

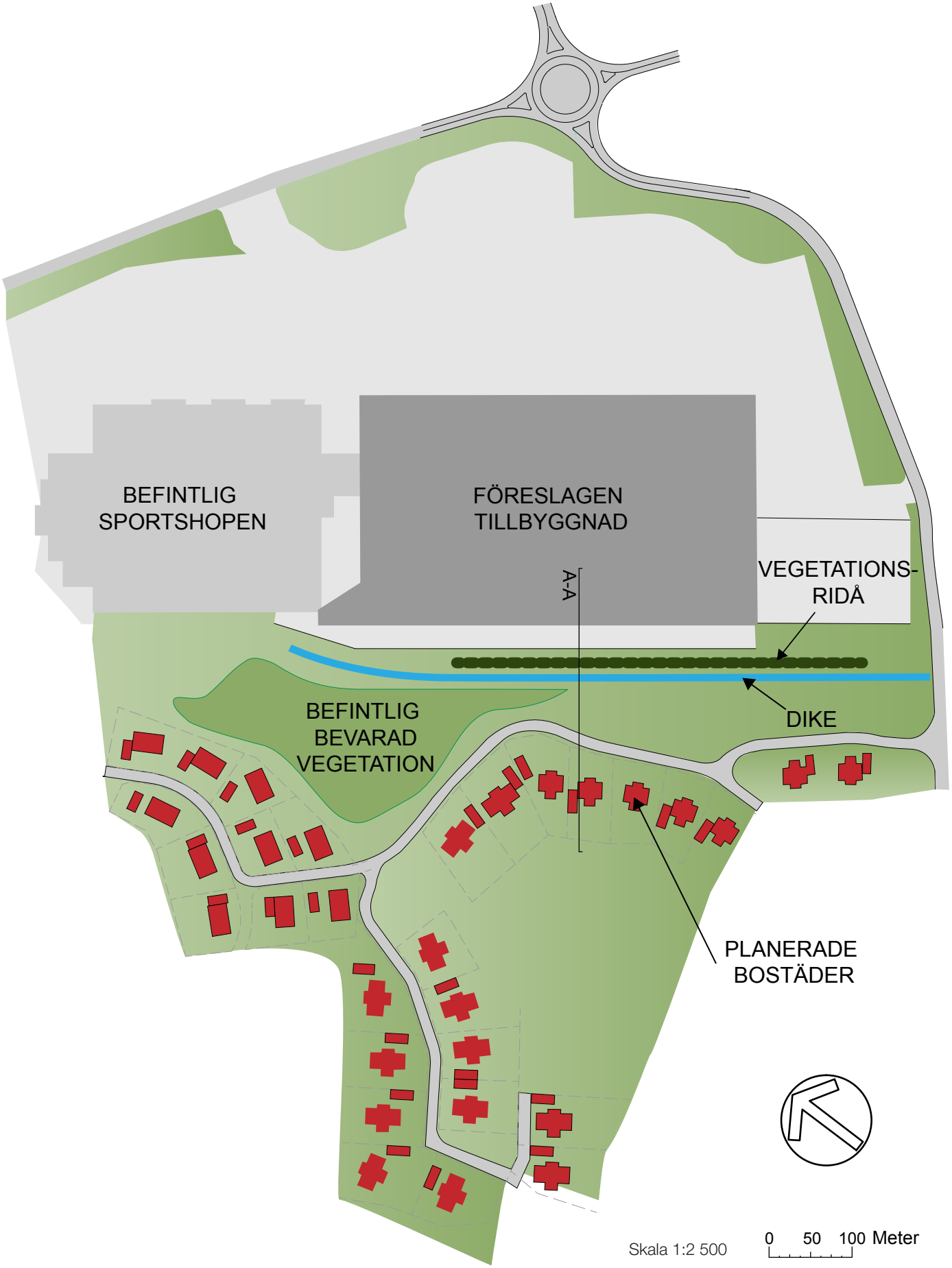
BEFINTLIG
SPORTSHOPEN
FÖRESLAGEN
TILLBYGGNAD
A-A
VEGETATIONS-
RIDÅ
DIKE
BEFINTLIG
BEVARAD
VEGETATION
PLANERADE
BOSTÄDER
Skala 1:2 500
0 50 100 Meter

Utveckling efter 15 år

Sektionen visar uppskattad höjd 15 år efter plantering av granplantor med topphöjd 300-350 cm. Granplantornas totala höjd uppskattas till 8-10,5 m.

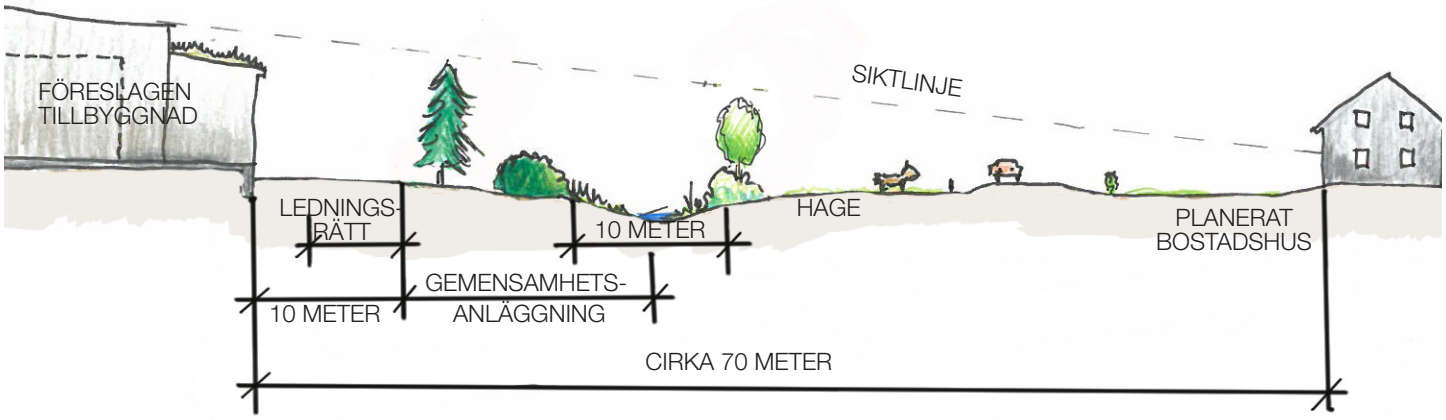

Sektion A-A med siktlinje från de planerade husen, femton år efter plantering.

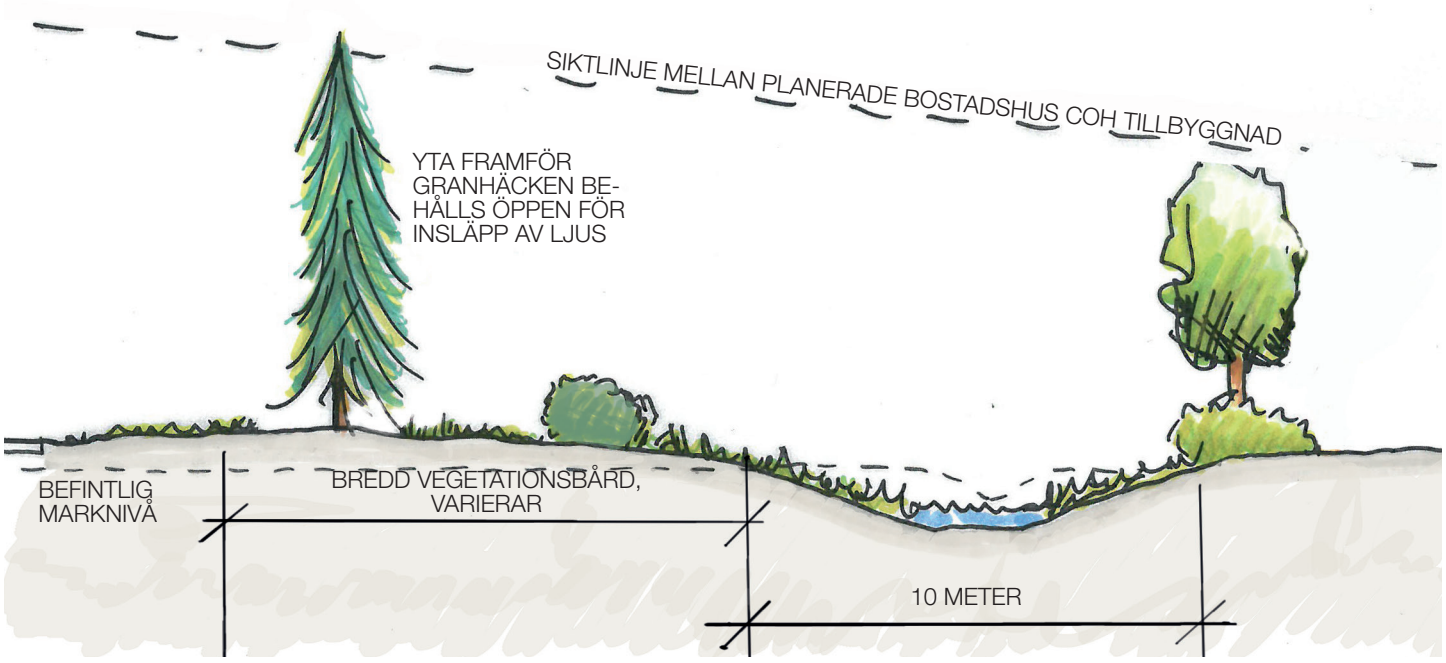

Inzoomad sektion A-A femton år efter plantering.

Markåtgärder

En förutsättning för att granplantorna ska trivas och få god tillväxt är en bra växtbädd. Marken är i nuläget blöt och en ny växtbädd behöver anläggas för att undvika stående vatten i plantornas rotzon. En högt stående grundvattennivå gör att växtbädden bör byggas uppåt, höjd ca 80 cm. Växtbädden byggs upp med B-jord, sandjord med ingen eller låg lerhalt (Movium, Gustafsson 2015).

Då ryms växtjord i den omfattning som krävs. Detta bör även inrymma höjd för rotklumpen, som beräknas till 50 cm (Splendorplant 2015). Då marken är blöt i området är det extra viktigt att marken inte kompakteras. Problemet undviks genom en upphöjd växtbädd, men viktigt är att terrassen får avrinning om infiltration inte kan ske.

Höstplantering föreslås eftersom detta ger en bättre etablering i detta geografiska område. Ogräsbekämpning i form av plöjning som efterföljs av harvning eller fräsning rekommenderas hösten innan plantering samt efterföljande säsong, dvs växtsäsongen innan plantering. (Skogsstyrelsen 1994).

Skötsel

För att få en bra tillväxt är det nödvändigt att ha en plantskolelik odling med bar jord. Detta är dock svårt att få till. För att minska uppkomsten av ogräs är det därför viktigt att bearbeta marken med hjälp av plöjning ett år innan plantering. Marken hålls rent med hjälp av harvning eller under efterföljande växtsäsong. Påföljande höst är det lämpligt att plantera som föreslagits ovan. Påföljande år sker en rensning på våren, en på sommaren och en på sensommar eller tidig höst. De första tre åren är det extra viktigt med ogräsrensning för att öka tillväxten.

Årlig beskärning av granhäckens sidoskott för ökad förgrening och därmed täthet. Häcken beskäres med bred bas och smalare krona. Granarna beskäres ej på höjden.

Underhållsgödsling behöver inte göras. Det räcker med att jorden har tillräckligt näringsvärde innan plantering.

Kostnadsbild växtmaterial

För den täta barrträdsridån behövs plantor enligt nedan:

Granplantor av kvalitét th 300-350 cm Plantavstånd 100 cm, totalt 160 meter	2 000 kr
Total kostnad granplantor	320 000 kr
Buskplantor bergtall, kvalitét th 50-60 cm Plantavstånd 100 cm, totalt 160 meter	500 kr
Total kostnad bergtallplantor	80 000 kr

Karaktärsskapande vegetationsbyggnad mot dike och bostadsområde ingår inte i kostnadsuppskattningen.

Källor

Skogsstyrelsen, Det nya landskapet – kunskap och idéer om naturvård, skogsodling och planering i kulturbygd, Gustavsson Roland m fl, 1994

Moviums växtdatabas, plantarum, september 2015

Moviums rådgivning, Eva-Lou Gustafsson, 29 september 2015

Moviums rådgivning, Björn Vollbrecht, 29 september 2015

Splendor Plant, 2 oktober 2015